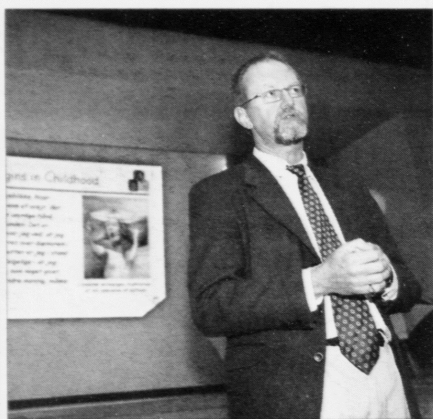

Hans Bisgaard, professari

Føroyingar eiga serpláss í hjartanum

Hans Bisgaard er sum fyrilestrahaldari undirhaldandi og hevur ein farra av skemti, hóast álvaran í umrøddu evnunum. Hann fangar lurtaran og heldur honum frá byrjan til enda

DAGFINN OLSEN

Fundurin á Landssjúkrahúsinum Mikukvöldið var júst lokin, tá Hans Bisgaard, professari, fór at pakka sær teldu og upp- og vörpu.

Ikki var hann meira enn byrjaður at pakka, tá ferður at børnum við lungnasjúkum savnaðust um hann at heilsa uppá og práta.

Óg hann prátaði og var fryntligur og tókst áhugaður og tey tókst glað fyrri at hitta hann og kendu seg trygg.

Hans Bisgaard er nevniliga ikki óvanur við Føroyar og føroyingar. Einaferð áður hevur hann vitjað í Føroyum og tá fólk og børn við lungnasjúkum fara á Ríkissjúkrahúsið, so er tað Bisgaard, ið tekur ímóti.

Hans Bisgaard er sum

Hans Bisgaard, professari, Jón á Steig, yvirlækni og Helena Dam á Neystabø, landsstýrisskrivinn og forkvinnu í Føroya Lungnafelag

fyrilestrahaldari undirhaldandi og hevur ein farra av skemti, hóast álvaran í umrøddu evnunum. Hann fangar lurtaran og heldur honum frá byrjan til enda.

Hann er vanur við at at halda fyrilestur. Tað ger hann einar 3 ferðir um mánað og hann kemur júst úr Kina.

Eisini fæst hann nógv við granskning.

Hann dylir ikki, at hann kundi hugsað sær, at fleiri nýttu møguleikan at lurtar, tá hann nú kom alla ta longu leið, men hann er nøgður við fundin.

Hans Bisgaard hevur nógvar føroyskar sjúklingar og hann smæðist ikki við at siga, at hesir eiga serpláss í hjartanum. Tað er øðrvísi, enn um sjúklingar úr Danmark koma, sigur hann.

Ongantið ov seint at leggja av

Hetta vóru boðini frá Jón á Steig, yvirlækna, tá nýstovnaða lungnafelagið hevði upplýsandi fund í Havn mikukvöldið. Eisini luttók professarin Hans Bisgaard, ið tosaði um astma og lungnasjúkur hjá børnum. Hann arbeidir nógv við føroyskum sjúklingum. Hóast føroyingar seta heimsmet í royking, so vóru ikki nógv fólk á fundi

DAGFINN OLSEN

Helena Dam á Neystabø, landsstýrisskrivinn og forkvinnu í nýstovnaða lungnafelagnum, býð vælkomni, tá ein litil skari av lurtarum hevði leitað sær út í veitsluhøllina á Landssjúkrahúsinum mikukvöldið.

Danska lungnafelagið kom við áheitan um at seta á stovn felag í Føroyum og hetta varð mettt at vera gott hugskot.

Helena visti á, at føroyskur ungdomur roykir mest í Europa og at royking er orsök til alskyns sjúkur, sum kosta samfelagnum dyrt.

Hon nevndi trupulleikan við royking á almennum stöðum og at lærarar, pedagogar og foreldrar eru fyrimyndir hjá børnum. Átlanir eru í Føroyum um eitt sonevnt fyrirbyrgingaráð, segði forkvinnu í Føroya Lungnafelag.

Serkunnleikin

Helena minti á, at hon bert er leikfólk á oknum og fegnaðist hon um at kunna lata orðið til serkunnleikan. Hans Bisgaard, professari, dr. med., yvirlækni á Ríkissjúkrahúsinum.

Hans Bisgaard hevði sum høvuðsuppgávu at upplýsa um barnaastma og lungnasjúkur hjá børnum.

Hann trein beinanvegin fram sum fryntligur og frytkomandi maður. Hann heitti á áhoyrararnar um at bróta av, um spurningar tóku seg upp, tí hann var sum barnalækni og foreldrar vanur við at verða avbrotin.

Hans Bisgaard setti beinanvegin hetta við ikki at fáa luft í eitt ljós, so øll skiltu trupulleikan - astma.

Hann kom inn á ymsar trupulleikar, ið skúlabørn við astma hava og smábørn.

Astma ávirkar lívsviðrið. Lunguni vera verri og vinna ikki forleikan aftur. Nógvaksa frá barnaastma, men hetta kann ikki tæna sum orøk til einki at gera við trupulleikan.

Um 80% av smábørnum vaksa frá sjúkuni og 1/3 av skúlabørnunum. Men 1/3 av hesum koma aftur seinni sum sjúklingar.

Tubbak aftur orsök

Hans Bisgaard visti á, at astma er ein sjúka, ið er tvífaldað seinastu 20-30 árin. Enn veit ein nærum einki um orsøkina til sjúkuna, men gitingarnar eru nógv. Umhvørvisdálking hevur

verið eitt git, men ein týsk kanning hevur víst hesum aftur. Tað vóru nevniliga fleiri tilburðir av astma vestarumegin múrin í Berlin, enn eystaru megin, har dálkingin var øgilig.

Eisini vísa kanningar, at jú fleiri systkin eru, færri eru astmatilburðir. Víst hevur verið á matin og á, at vit í dag búgva í tóttum og væl bjálvaðum húsum.

Men einki av hesum kann staðfestast sum verulig orsök.

Bert tubbak og roykur eru staðfest sum orsök. So einfalt er tað. Tað er heldur eingin loyna, at tubbak minskar um dygdina í lungunum.

Foreldrini roykja

Hans Bisgaard visti á, at um barn býr í einum heimi, har foreldrini roykja, so minskar lungnadygdin við 1% og vandin er øktur fyrri ovurviðkvami og astma.

Bisgaard kom inn á sjúkuna Primær Cilie Dyskinesi. Lutfallsliga nógvir føroyingar hava sjúkuna. 12 hava hana í Føroyum og 50 í Danmark. Samstarvsgranskning er millum Danmark, Føroyar og fólk í London um hesa sjúku, og vóna tey at finna genio.

Hans Bisgaard legði dent á týðningin av at staðfesta sjúkuna og at arbeiða við fyrirbyrging.

Føroyskt roykmet

Formaðurin í Danmarks Lungeforening, Mogens Thiim, kom síðani við eini heilsan frá danska felagnum og nevndi keðiliga føroyska metið, sum føroyingar eiga, tá tað kemur til royking. Har eiga vit heimsmet.

Thiim fegnaðist annars

um nýstovnaða felagið og vónaði framhaldandi gott samstarv.

Ikki fingrarnar imillum

Jón á Steig, yvirlækni, var bersøgin og legði turr tøl og talvur fram. Sigandi prógv um ovurhonds stóru roykingina í Føroyum.

Hann visti á teknaran Óla P., og hvussu hesin teknar ein rættan føroying. Ein samanhokin maður við sigarett í munnsklovanum!

Nógva hava sjúkuna kroniskt bronkitis. Hetta er av royking. Hóast ein ikki doyir beinanvegin av hesum, so lækkar lívsviðrið. Óg eftir bronkitis kemur lungakrabb og tá er deyðin vísur, tí eingin heilsuþót er fyrri krabba.

Jón á Steig segði, at frammi hevur verið, at føroyingar byrjaðu at roykja undir krignum. Tølini stuðla hesum, tí árinu koma nokur ár eftir.

Í 1955-59 høvdu 7 føroyingar lungakrabba. Í 1980-84 høvdu 97 lungakrabba og talið fyrri 1995 og tað, ið farið er av 1999 er 94.

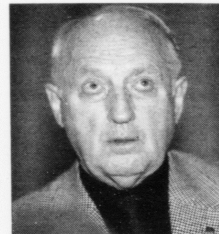
Óg sum á so mongum økjum, so eru kvinnurnar eisini her við.

Jón visti eisini tøl frá eini kanning, har spurt var í mongum londum millum ungdom í 15 ára aldur, um roykivanar.

Føroyar vóru langt á odda og settu met.

Hann visti á, at byggir t.d. ein kommuna ein skúla, so gongur ikki long tíð, til ein kiosk letur upp nærhendis, har sigarettir verða seldar í leysum.

Jón á Steig staðfesti, at roykjarar eru tað fólkslag,

Mogens Thiim, formaður í danska lungnafelagnum, minti á keðiliga metið, ið føroyingar eiga innan royking

ið lýgur mest fyrri sær sjálvum.

Høvuðsboðskapur hansara var, at tað er ongantið ov seint at leggja av at roykja.

Heldur ein á at roykja, so situr ein at enda á songarstokkinum og hugsar bert um at anda.

Leggur ein av, so økjast møguleikarnir fyrri at fegja børnini giftast og barnabørn bliva student og so framvegis.

Fá

Hóast Føroyingar seta keðiligt met, so hevði fundurin hjá Føroya Lungnafelag ikki áhuga hjá fjøldini.

Helena Dam á Neystabø takkaði teimum, ið komu á fund, og vónaði, at tey høvdu nýtt møguleikan at tekna seg sum lim í felagnum.

Hóast føroyingar seta met í royking, so var fundurin hjá Føroya Lungnafelag ikki tað, ið hugtók sinnini mikukvöldið. Tað prógvaði talið av lurtarum. Myndir: Jens Kr. Vang